

Wojciech Jankowski

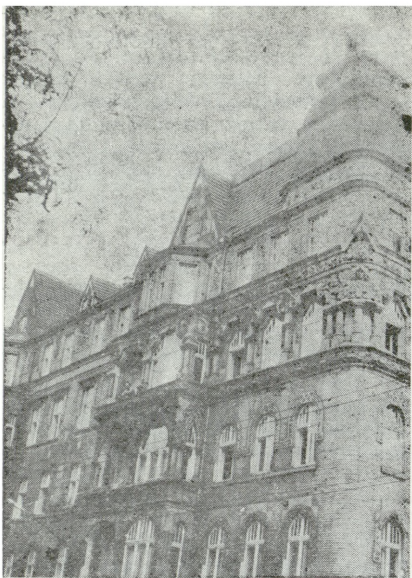
"Ochrona zabytków budownictwa tradycyjnego w Belgii" - wystawa w Warszawie

Ochrona Zabytków 29/3 (114), 236-237

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Katowice, modernistyczna kamienica narożna przy ul. 3 Maja i Słowackiego zbudowana w 1895 r.

zostały punktem najniższym, otoczonym strukturą zabudowy wyższej. Te same problemy w oparciu

o wnikliwe rozważania teoretyczne poruszył inż. arch. Mieczysław Król. Sprzeciwił się pojęciu tzw. „zużycia moralnego” starych dzielnic i wykazał szerokie (może nawet zbyt szerokie) możliwości nasycenia ich współczesnymi funkcjami, w imię których dokonywane wyburzenia są nawet z punktu widzenia ekonomicznego nieopłacalne. Autor proponował wykorzystanie centrum na mieszkania, małe domy akademickie, małe hotele i restauracje, przedstawicielstwa handlowe itp. Konserwator Wojewódzki mgr Adam Kudła omówił problemy zachowania architektury XIX i XX w. w świetle polityki konserwatorskiej i kryteriów naukowych. Wymienił wiele przykładów niszczenia jednolitych układów urbanistycznych, np. wysokościowa zabudowa dzielnicy Giszowiec, powstałej w latach 1908—1912 jako miasto-ogród. Wskazał na niewłaściwą restaurację teatru im Wyspiańskiego. Jednocześnie stwierdził, że niektóre wyburzenia odsłoniły wartościowe elementy zabudowy.

Kwestię naukowej ewidencji architektury XIX i XX w. w województwie katowickim przedstawiła w

swym referacie mgr Krystyna Zgrzebnicka. W ciągu kilku lat zewidencjonowano w Katowicach aż 1041 obiektów, prowadząc jednocześnie prace w Bytomiu, Sosnowcu, Chorzowie i w innych miejscowościach. Tak szeroko prowadzone prace inwentaryzacyjne dostarczają materiału nie tylko konserwatorom, lecz i historykom architektury.

Wyjątkowo trudne problemy ochrony zabytków najszybciej starzejących się — zabytków techniki podjął prof. dr Jerzy Jaros. Przedstawił on różne propozycje, np. zachowywania po jednym egzemplarzu maszyn i urządzeń, budowy modeli, przechowywania przedmiotów drobniejszych w muzeach przykładowych itp. Najlepszym rozwiązaniem byłyby jego zdaniem muzea powoływane przez poszczególne resorty. Referent przytoczył też przykłady powrotu do technologii uważanych do niedawna za przestarzałe.

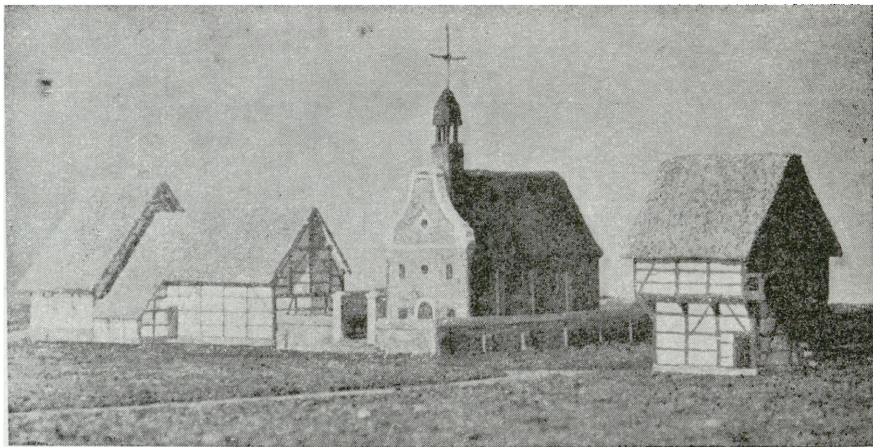
Wygłoszone na sesji referaty i dyskusja świadczą, że ochrona architektury dziewiętnasto- i dwudziestowiecznej stała się realnym problemem konserwatorskim.

Andrzej K. Olszewski

„OCHRONA ZABYTKÓW BUDOWNICTWA TRADYCYJNEGO W BELGII” — WYSTAWA W WARSZAWIE

Wystawa otwarta została w dniu 27 marca 1976 r. w sali Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie. Zorganizowana w 1975 r. przez Flamandzkie Muzeum na Wolnym Powietrzu w Bokrijk z okazji Międzynarodowego Roku Ochrony Zabytków, została obecnie — w ramach polsko-belgijskiej współpracy kulturalnej — zaprezentowana w Polsce.

Muzeum w Bokrijk, powstałe w 1953 r., składa się z dwóch części: wiejskiej — reprezentującej całość życia ludności na wsi i miejskiej — będącej muzeum historii architektury. Układowi temu odpowiadała warszawska ekspozycja. Wydzielono ponadto dział, w którym pokazano metody wykonywania dokumentacji technicznych dotyczących obiektów przenoszonych do muzeum i konserwowanych in situ. Część wiejska, określona jako muzeum życia wsi, pokazana została przy pomocy zdjęć ilustrujących flamandzkie budownictwo wiejskie, obiekty zgromadzone w Muzeum, życie ludności w tradycyjnej wsi, gry i wierzenia ludowe, a także przy pomocy makiety typowej wioski z regionu Hesbignon w Limburgii. Na ekspozycję części miejskiej składały się dwie makiety ro-

1. Warszawa, Muzeum Etnograficzne, fragment makiety wsi z regionu Hesbignon

bocze służące projektowaniu na terenie Muzeum zespołu staromiejskiego z Brabancji, zdjęcia budynków w różnych fazach prac konserwatorskich i rekonstrukcyjnych oraz reprodukcje dokumentacji projektowych. W części dokumentacyjnej wystawy pokazano około 40 planów z reprodukcjami inwentaryzacji pomiarowych i projektów re-

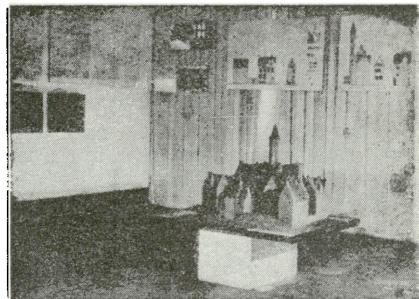
konstrukcji różnych rodzajów budynków, oraz zdjęcia ilustrujące prace konserwatorskie. Ekspozycję uzupełniało kilka autentycznych detali architektonicznych pochodzących z budynków poddanych pracom konserwatorskim. Liczne objaśnienia pozwoliły zwiedzającemu wystawę zrozumieć zasady, na których oparto się przy tworzeniu mu-

zeum na wolnym powietrzu w Bokrijk, a także metody ochrony zabytków budownictwa tradycyjnego w Belgii.

Staraniem Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie wydany został z okazji wystawy zeszyt zawierający artykuł dyrektora Flamandzkiego Muzeum na Woijnym Powietrzu w Bokrijk, M. Laenena, w którym omówione zostały problemy związane z tworzeniem parków etnograficznych, ochroną zabytków i budową muzeum w Bokrijk. We wstępie znajdują się wypowiedzi dr. J. K. Makulskiego, dy-

rektora PME w Warszawie oraz Gubernatora Prowincji Limburg, L. Roppe. To ostatnie wygłoszone zostało na otwarciu wystawy w Belgii w 1975 r. Zeszyt ilustrowany jest zdjęciami i rysunkami ekspozycyjnymi na wystawie. W dniu otwarcia wystawy odbyło się w Państwowym Muzeum Etnograficznym spotkanie, w czasie którego M. Laenen wygłosił odczyt o organizacji parków etnograficznych i ochronie budownictwa ludowego w Belgii.

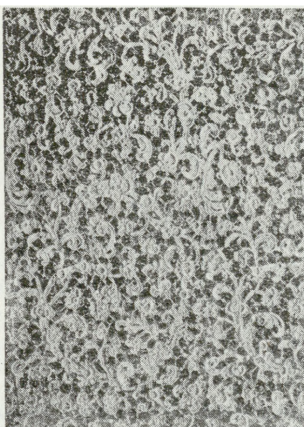
Wojciech Jankowski

2. Warszawa Muzeum Etnograficzne, fragment ekspozycji miejskiej

„Z FOTOTEKI OŚRODKA DOKUMENTACJI ZABYTKÓW” — WYSTAWA W WARSZAWIE

W dniach od 5 marca do 8 kwietnia br. w siedzibie Warszawskiego Oddziału Stowarzyszenia Historyków Sztuki miała miejsce wystawa fotograficzna Wacława Górskiego i Bohdana Olechnickiego zatytułowana „Z Fototeki Ośrodka Dokumentacji Zabytków — Tkaniny i korniki z klasztoru SS. Wizytek w Warszawie”. Organizatorami wystawy byli: Ośrodek Dokumentacji Zabytków, Stowarzyszenie Historyków Sztuki oraz Instytut Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Na wystawie pokazano 29 czarnobiałych i barwnych fotografii o formacie 40×50 cm, będących niewielkim fragmentem kompletnej monografii fotograficznej klasztoru. Zdjęcia zostały wykonane latem 1975 r. w ramach prac dokumentacyjnych ODZ przez wykładowców Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK Wacława Górskiego i Bohdana Olechnickiego. Były to przede wszystkim makroskopowe powiększenia koronek, szat liturgicznych i antepediów, ukazujące fakturę tkaniny, rodzaj haftu, aplikacje czy sposób wykonania w przypadku koronek. Zdjęcia te były interesującym ma-

Warszawa, klasztor SS. Wizytek, fragment koronki z alby „królewskiej”, igła, ok. 1675 r. (fot. W. Górski)

teriałem ilustracyjnym dla odbywającej się w dniach 4—6 marca sesji poświęconej tkaninom, zorganizowanej przez sekcję kostiumologiczną warszawskiego Oddziału SHS. Wystawa doskonale obrazowała przydatność dokumentacji fotograficznej dla badań pro-

wadzonych przez historyków sztuki. O tym właśnie aspekcie wystawy mówił podczas otwarcia dyrektor Ośrodka Dokumentacji Zabytków prof. dr Wojciech Kalinowski. Wspomniał także, że jest ona pierwszą informacją o aktualnie prowadzonych przez ODZ pracach fotograficznych, zapoczątkowując cykl wystaw „Z Fototeki Ośrodka Dokumentacji Zabytków”. Mają one prezentować niektóre obecnie wykonywane dokumentacje fotograficzne i nowo nabyte przez Fototekę ODZ zbiory zdjęć archiwalnych. I tak w najbliższym czasie przewidziane są wystawy fotograficzne: architektury XX wieku z terenu Warszawy i województwa stołecznego warszawskiego (Andrzej Stasiak i Jerzy Szandomirski) oraz złotnictwa ze skarbca kolegiaty zamojskiej (Wacław Górski i Bohdan Olechnicki), a następnie — wystawy archiwalnych zdjęć z przełomu XIX/XX w. zabytków z terenu Pomorza (A. Ziemens) i zdjęć archiwalnych nie istniejącej zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej województwa krakowskiego (Jan Wojnarski).

Wojciech Włodarczyk

„KLIMATYZACJA W POMIESZCZENIACH MUZEALNYCH” — SYMPOZJUM W WARSZAWIE

W związku z koniecznością przeprowadzenia w latach osiemdziesiątych generalnej modernizacji infrastruktury technicznej gmachu przy ul. 3 Maja, Muzeum Narodowe w Warszawie nawiązało współpracę ba-

dawczą z Instytutem Ogrzewnictwa i Wentylacji Wydziału Inżynierii Sanitarnej i Wodnej Politechniki Warszawskiej. Rezultatem tej współpracy było zorganizowanie przez MNW w dniu 5 kwietnia

symposium na temat aktualnych tendencji rozwiązań systemów wentylacyjnych i klimatyzacyjnych oraz parametrów powietrza w pomieszczeniach muzealnych. Gości, którzy reprezentowali środowi-